

HYLIN & CO TVÅL- OCH PARFYM- FABRIK PÅ ÖSTGÖTAGATAN 31

Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3626

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

Lämning L2015:7789

Fastighet Droskhästen 7

Stockholm socken och kommun

Stockholms län

Projektnummer 3626

Författare Dennis Bernhus

Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsens diarienummer:	431-59538-2022
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2022-11-11
Uppdragsnr i KMR:	202201583
Företagare:	Brf Droskhästen 7
Fastighet:	Droskhästen 7
Berörda lämningar, KMR:	L2015:7789
Typ av undersökning:	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Utförandetid, fältarbete:	2022-11-11 till 2023-02-02
Inmätningssystem:	RTK-GPS
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdsystem:	RH2000
Projektledare:	Dennis Bernhus
Rapportansvarig:	Dennis Bernhus
Fältpersonal:	Dennis Bernhus, Mikael Bertheau, Michel Carlsson
Fyndfotografering:	Stefan Gustafsson
Planer och layout:	Ida Söderström
Fynd:	Samtliga fynd gallrades

ARKEOLOGIKONSULT
Karins väg 5, 194 61 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41
www.arkeologikonsult.se

Fastighetskartan (Topografi 10 och Fastighetsindelning): ©Lantmäteriet
Omslagsbild: Den aktuella platsen för undersökningen med Katarina kyrka i bakgrunden. Foto taget maj 1910. Källa: Digitala Stadsmuseet, unikt dokument ID graark_graark_10009609 (BY-NC-SA).

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

HYLIN & CO TVÅL- OCH PARFYM- FABRIK PÅ ÖSTGÖTAGATAN 31

Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3626

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

Lämning L2015:7789

Fastighet Droskhästen 7

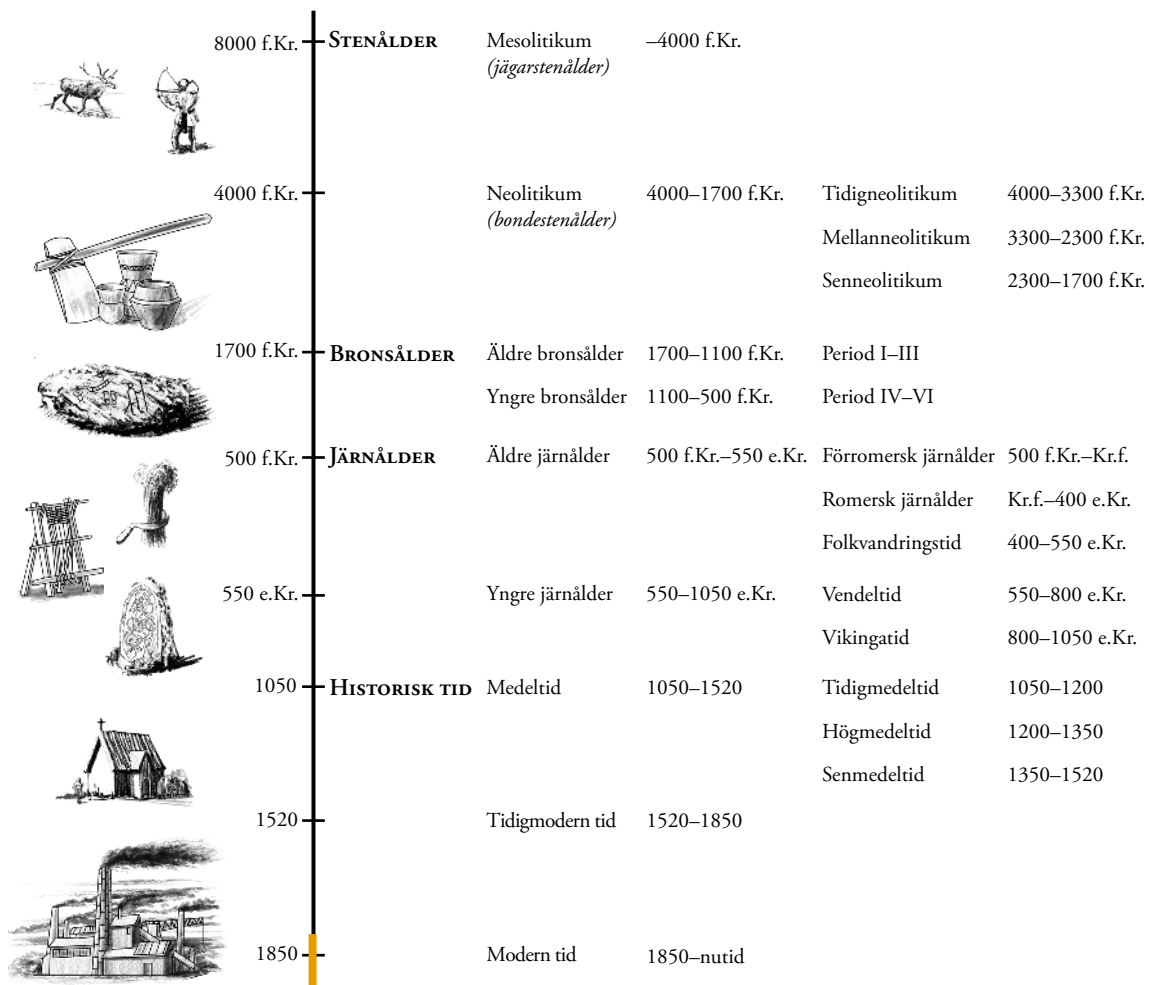
Stockholm socken och kommun

Stockholms län

Projektnummer 3626

Författare Dennis Bernhus

ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, till exempel fyndplats eller plats med tradition.

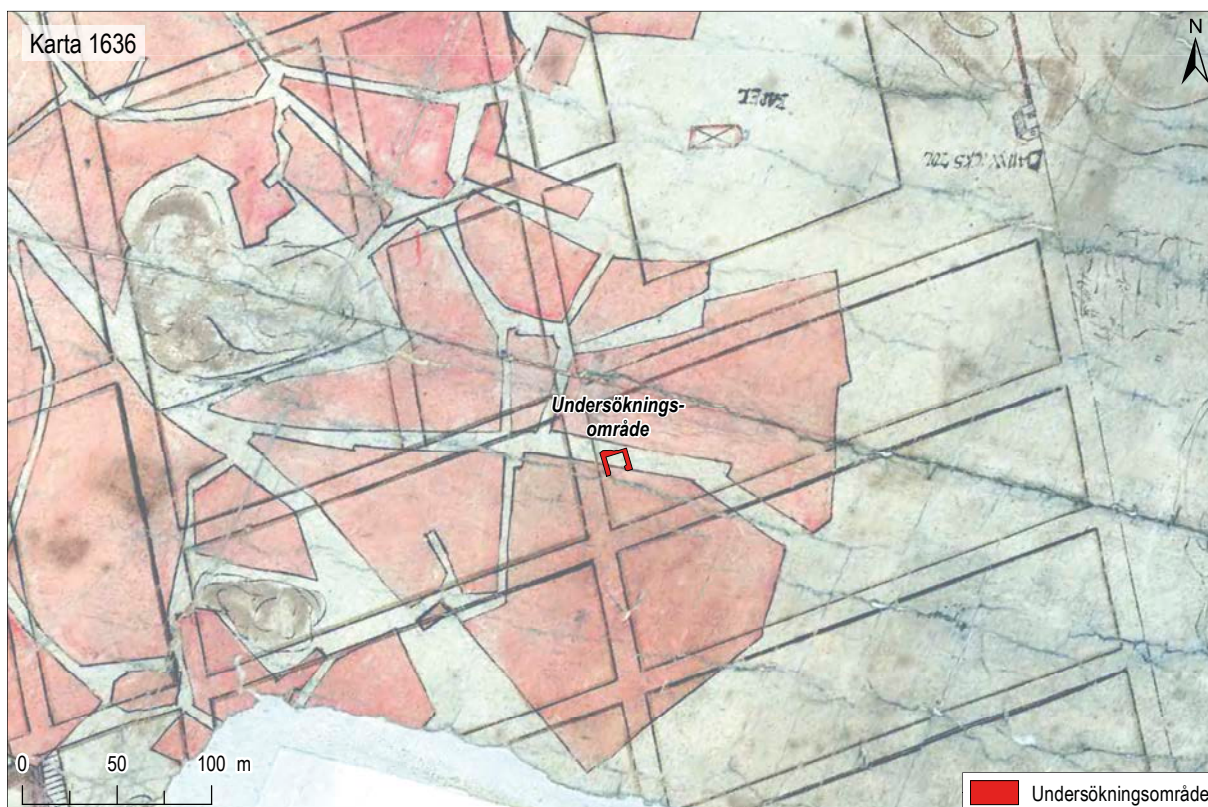
Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält, kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING.....	7
INLEDNING	7
HISTORISK BAKGRUND.....	7
TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR	8
METOD OCH GENOMFÖRANDE	9
RESULTAT	9
SLUTSATS	13
REFERENSER	15
Litteratur	15
Digitala källor	15
Personliga meddelanden.....	16
Kartor	16
BILAGOR.....	17
Bilaga 1. Kontexter	17
Bilaga 2. Fynd.....	19

Figur 1. Undersökningsområdet inom Brf Droskhästen 7. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:4 000. Översikt med platsen för undersökningen (ljusröd cikel) inom Stockholms stadslager enligt Kulturmiljöregistret (KMR; urval), skala 1:200 000.

Figur 2. Undersökningsområdet markerat på stadsplan över Södermalm från 1636. Skala 1:4 000.

SAMMANFATTNING

Under en period mellan november 2022 och februari 2023 genomförde Arkeologikonsult en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholm. Undersökningen gjordes på innergården till Brf Droskhästen 7 i kvarteret Droskhästen inom Stockholms stadslager (L2015:7789; figur 1). Syftet med undersökningen var att dokumentera eventuella lämningar och kulturlager i samband med att Brf Droskhästen 7 skulle gräva för dränering längs med husfasaden.

Schaktet var sammanlagt 40 meter långt, 2,2 meter brett och cirka 1–2 meter djupt. Schaktet var fyllt med rivningsmassor från den byggnad som stått i kvarteret fram till 1911 då den revs i samband med regleringen av bebyggelsen i kvarteret. I schaktets västra och norra del framkom husgrunder och ugnar efter den tvål- och parfymfabrik som anläggs av Hylin & Co i mitten av 1800-talet. Fynden som hittades utgjordes till större delen av glas men även av mindre mängder keramik och järnföremål. Fynden kan dateras från 1700- till 1800-talet, varav merparten härrör från senare delen av 1800-talet.

INLEDNING

Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholm utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning (Lst dnr 431-59538-2022) inom fastigheten Droskhästen 7, belägen inom Stockholms stadslager (L2015:7789). Lämningen är enligt Kulturmiljöregistret (KMR) ett område med kulturlager baserat på en karta från 1650-talet. Inom detta område kan eventuella lämningar påträffas från Stockholms historiska stadsområde.

Syftet med undersökningen var att dokumentera eventuella lämningars karaktär och omfattning. Schaktningsövervakningen utfördes i samband med att bostadsrättsförening Droskhästen 7 skulle utföra dränering runt om fastigheten.

HISTORISK BAKGRUND

Södermalms stadsplan, så som vi känner den idag, är i huvudsak ett resultat av 1641 års beslut att riva existerande hus för att bereda plats för en ny rätlinjig stadsplan. Omfattning och disposition av den äldre rivna bebyggelsen är med några få undantag således dåligt känd. Desto mer kan sägas om den tidigmoderna bebyggelsen, år 1642 lades det som kom att bli Götgatan ut som en nord-sydligt huvudgata. Runt detta planerades stadskvarteren. Planeringen återspeglas i en karta från 1636 (figur 2) och av denna framgår att det aktuella undersökningsområdet ligger strax innanför stadens tullstaket, som då definierade gränsen för stadsområdet (Montén 2018).

Från de mer ostrukturerade förhållandena under tidigmodern tid förändrades Södermalm under industrialiseringen, till en mer uppordnad stenstadsbebyggelse med bostäder främst för arbetarklassen blandat med industrilokaler (Tjerneld 1988:339ff). Fram till slutet av 1800-talet sträckte sig bebyggelsen i kvarteret Droskhästen ett tiotal meter ut i Folkungagatan. Under tidigt 1900-tal revs bebyggelsen och Folkungagatan fick den bredd vi har idag (Wendesjö 2007:3).

Enligt arkivmaterial har här på platsen legat en fabrik tillhörande Hylin & Co, vilken var i bruk från 1856. I slutet av 1870-talet sade en av delägarna, Grumme, upp sig och startade 1882 fabriken Grumme & Son tillsammans med sina söner. På fabriken jobbade sex

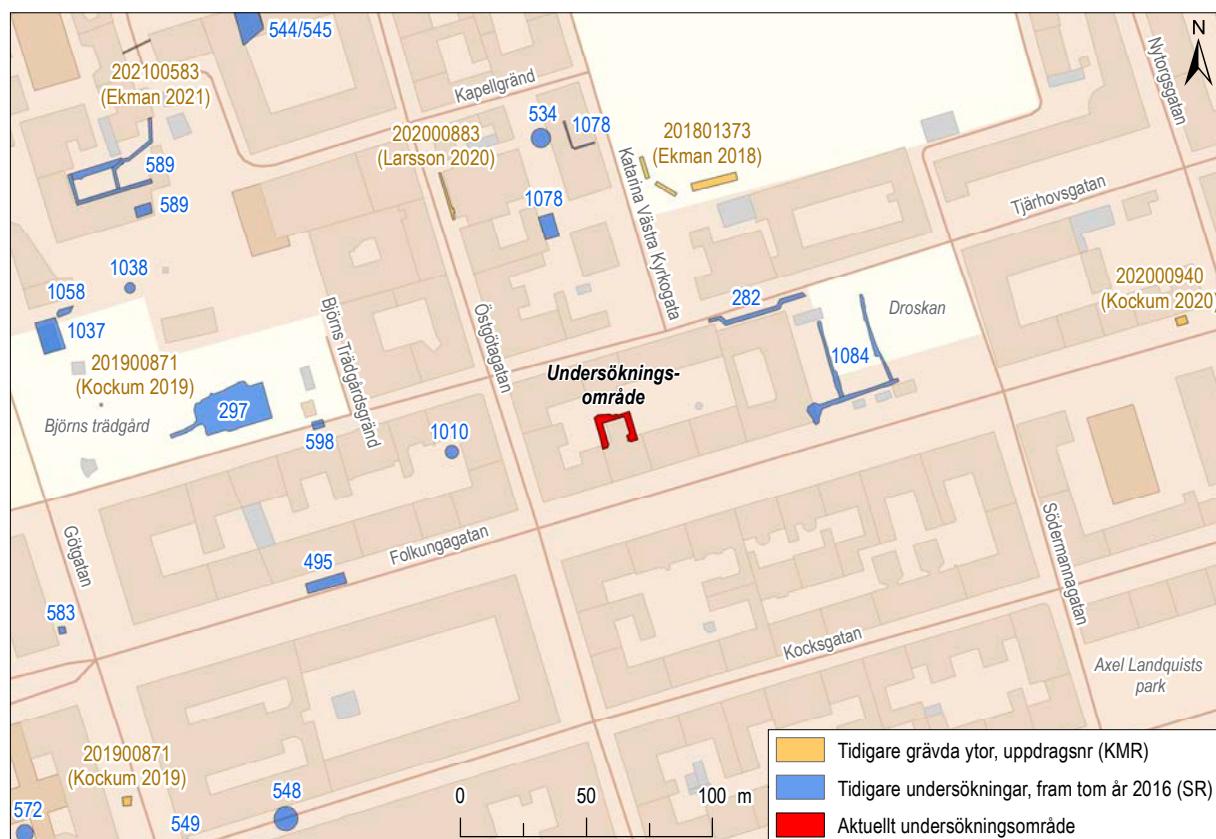
anställda med att sjuda såpa, koka tvål och blanda parfymer, detta skulle snart växa till en skara uppe mot 50 anställda. Fabriken låg på denna plats fram till regleringen av kvarteret runt 1910-talet, då den nya bebyggelsen tillkom (Ring 1894–1907).

TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR

I kvarteret Droskhästen har inga tidigare arkeologiska undersökningar gjorts (figur 3). Närmaste område där arkeologiska undersökningar utförts ligger direkt norr om kvarteret vid Tjärhovsgatan och uppe vid Katarina kyrka samt öster ut i grannkvarteret Droskan.

I samband med en arkeologisk undersökning 2001 (SR 282) vid Tjärhovsgatan framkom delar av murar och kulturlager från 1700-tal (Fennö 2006). Vid den arkeologiska undersökning av kvarteret Droskan 2007 (SR 1084) framkom grundmurar som kunde knytas till fyra olika hus. Tre av dessa

hus kan återfinnas på Lundgrens karta från 1885. Grundmuren till det fjärde huset framkom vid undersökningens södra del och sträckte sig ut i Folkungagatan. Denna grundmur hade en annorlunda orientering än dagens gatunät vilket tyder på att huset var äldre än gaturegleringen som genomfördes på slutet av 1640-talet (Wendesjö 2007). Vidare österut har en arkeologisk undersökning utförts av Arkeologikonsult. Vid denna undersökning framkom lämningar av kulturlager och en möjlig brunn med ett fyndmaterial som kan dateras till sent 1600–1800-tal (Kockum 2020).

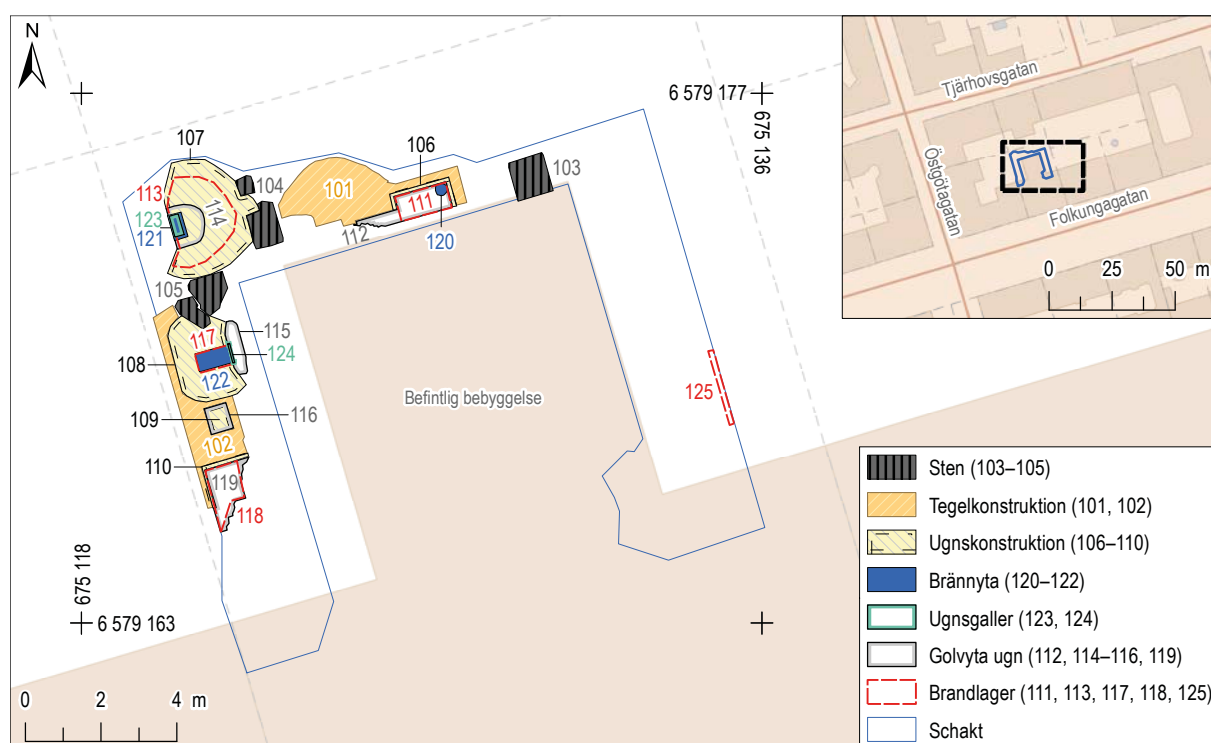
Figur 3. Tidigare undersökningar i närområdet (Kulturmiljöregistret/KMR och Stads museets undersökningar hämtade från Stadsarkeologiskt register/SR). Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:3 000.

METOD OCH GENOMFÖRANDE

Fältarbetet utfördes punktvis från november 2022 fram till februari 2023. Sammanlagt grävdes ett cirka 40 meter långt och 2,2 meter brett. Schaktet grävdes för dränering runt om husfasaden på innergården till fastighet Droskhästen 7 ner till ett djup mellan en och två meter under befintlig marknivå. Schaktningen genomfördes skiktvis med hjälp av grävmaskin.

När lämningar påträffades rensades dessa fram med handredskap för dokumentering och fotografering. På grund av schaktets läge kunde inga digitala inmätningar med precisions-GPS ske. Lämningarna dokumenterades därför för hand på ritfilm för att sedan digitaliseras in i lämpligt kartprogram.

RESULTAT

Figur 4. Samtliga anläggningar i schaktet på innergården till fastigheten Droskhästen 7. Mot bakgrund av Fastighetskartan (urval fastigheter och bebyggelse), skala 1:200. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:3 000.

På innergården till fastigheten Droskhästen 7 har det grävts ett längre schakt runt om husfasaden för en ny dränering (figur 4). Längst med schaktets västra och norra delar framkom lämningar i form av större tegelkonstruktioner (101, 102; figur 5 och 6) med tillhörande ugnskonstruktioner. Det framkom även fyndförande brukningslager tillhörande dessa konstruktioner. Fynden utgjordes framför allt av olika glasföremål, huvudsakligen flaskor men även en mindre mängd fönsterglas. I rivnings-

Figur 5. Den östra delen av tegelkonstruktion 101 tillsammans med ugnskonstruktion 106. Foto från söder.

Figur 6. Tegelkonstruktion 102 tillsammans med ugnskonstruktion 110. Foto från väster.

massorna hittades det även enstaka keramikskärvor och ugnskakel.

Tegelkonstruktionerna bestod av en större sammanhängande konstruktion som mätte 9 x 9 meter och som i nordlig och nordvästlig riktning fortsatte utanför schaktbegränsningen (figur 7). I de större tegelkonstruktionerna framkom flertalet ugnar och fundament till pannor för industriverksamhet (figur 8 och 9). Konstruktionerna var mellan 0,6 x 1,5 meter stora till upp mot 3 meter och uppbyggda av tegel. Ugnarna var runda, ovala och rektangulära i plan. I schaktets nordvästra hörn framkom en större ugnskonstruktion men en diameter på cirka tre meter (107). På vardera sida om konstruktionen fanns vad som tolkats som stenar till grundmuren (104, 105). Det framkom även en grundmur (103) i schaktets östra del (bilaga 2). Tre av ugnarna var murade med eldfast tegel, varav flera av tegelstenarna var stämplade med texten Höganäs. De två större sfäriska ugnarna är troligt murade med eldfasttegel, dessa ugnar hade ett kraftigt lager av sot som överlagrade teglet.

Figur 7. Tegelkonstruktionerna med tillhörande ugnskonstruktioner. Den övre bilden visar tegelkonstruktion 101 och den nedre bilden tegelkonstruktion 102. Foto taget i lod av den västra och norra delen av fasaden.

Figur 8. Den större ugnskonstruktionen 107 för kokeriverksamhet. Den övre bilden är tagen från öster, och den nedre från söder.

Figur 9. Den större ugnskonstruktionen 108 för kokeriverksamhet. Den övre bilden är tagen från norr, och den till höger från öster.

Tegelkonstruktionerna ihop med den rika mängd glasfynd som framkom utgör lämningar från den industriella verksamhet som etablerades i mitten av 1800-talet. Glaset är av sådan typ som använts som kärl för parfym och medicinliknade vätskor, i detta fall troligt för bevaring av såpa och kan dateras till slutet av 1800-tal till tidigt 1900-tal (Haggren 2023; figur 10). Det framkom även fynd av porslin som kan knytas till denna typ av industriverksamhet, en möjlig tvålköpp och fragment av en burk. I rivningsmassorna hittades det enstaka fynd av fajansskärvor och ugnskakel som dateras till 1700-tal, vilket påvisar rester från en äldre bebyggelse på platsen.

Figur 10. Urval av de fynd som framkom vid den arkeologiska undersökningen av Brf Droskhästen 7. Skala 1:1.

A. Tre skärvor flintgods med grönmålad orientalisk dekor från 1800-talet (F118:1:1) och en skärva fajans med blå dekor från 1700-talet (F111:1:3; uppe till höger).

B. Samlingsbild av olika glasföremål från 1800- och 1900-talet. Glaset är av sådan typ som vanligen använts inom parfymtillverkning och liknade vätskor.

C. En tvålköpp i porslin från sent 1800-tal till tidigt 1900-tal (F117:1:3).

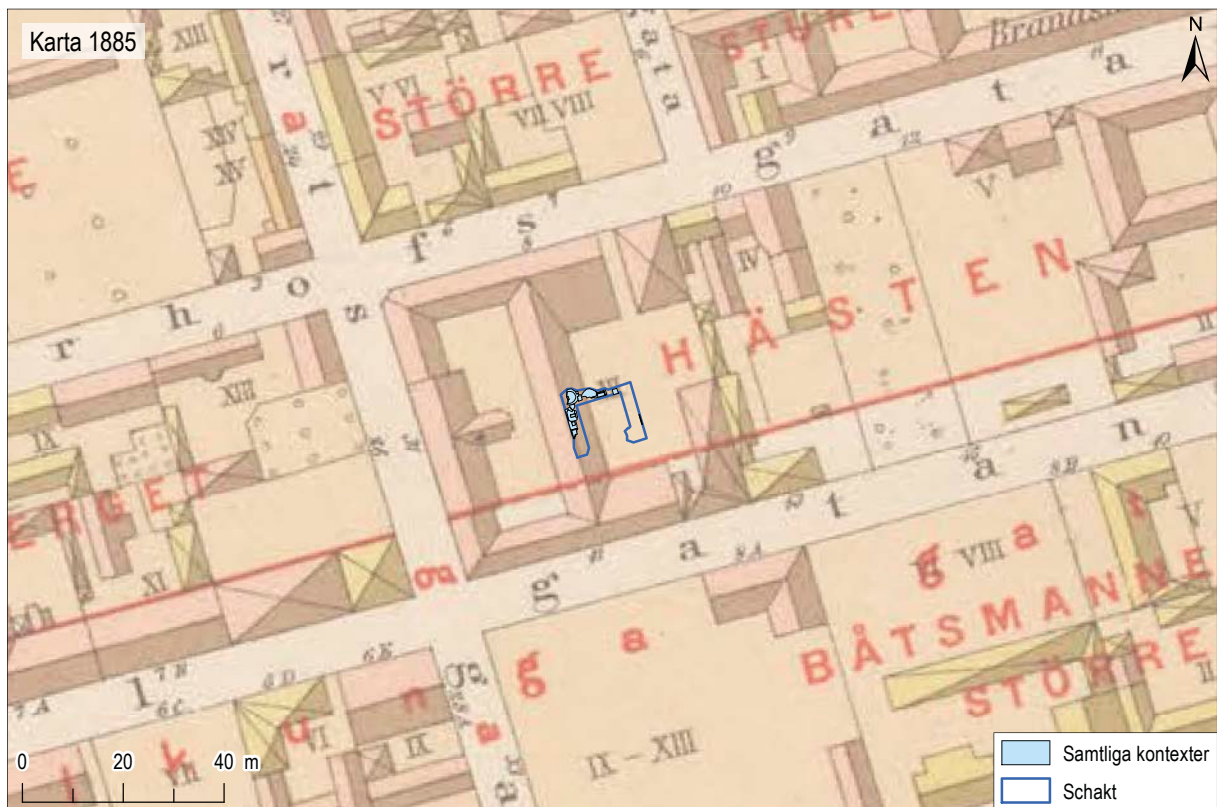
0 1 2 3 cm

SLUTSATS

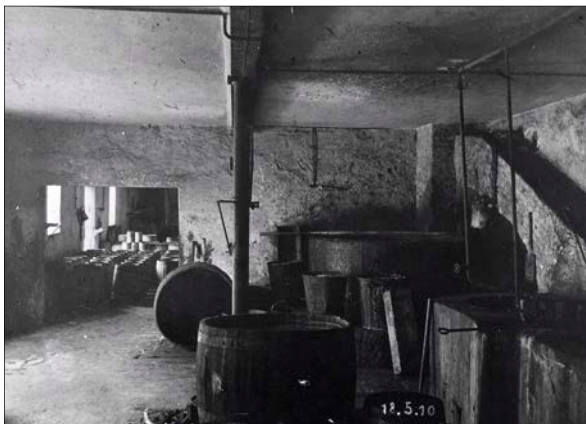
De arkeologiska undersökningarna vid fastighet Droskhästen 7 visar på lämningar från den industriella verksamhet som fanns i kvarteret under 1800-talet. Det framkom bebyggelse lämningar och kulturlager med tillhörande fynd som kan dateras till denna period men även fynd från 1700-talet och en äldre bebyggelse.

Bebyggelse lämningarna som framkom vid undersökningarna utgör del av den byggnad som visas på Lundgrens karta från 1885 (figur 11). Vi kan alternativt befinna oss i en utbyggnad, vilket då

tillkommit efter Lundgrens karta, men dock innan regleringen under 1910-tal. Tittar vi mot fastigheten bredvid, fanns då en nästintill perfekt fastighet rörande passform, i jämförelse mot lämningarna som framkom mot bakgrund av Lundgrens karta. Kan dessa lämningar tillhöra en utbyggnad även vid denna fastighet? Detta stämmer även bra överens i tid med det eldfasta teglet, stämplat med en rak Höganäs stämpel. Denna stämpel började nämligen att användas vid slutet av 1800-talet (signaturer. se). Därmed 5–10 år efter att Lundgrens karta uppfördes.

Figur 11. Industrielämningarna i schaktet. Mot bakgrund av Lundgrens karta från 1885, skala 1:2000.

Figur 12. Bilder av såptillverkning. Foto taget maj 1910. Källa: Digitala Stadsmuseet, unikt dokument ID graark_10002546 och graark_10009611(BY-NC-SA).

Den arkeologiska undersökningen har resulterat i dokumentationen av fabriken Hylín & Co vid Östgötagatan 31 där Grumme som delägare och teknisk ledare anlade fabriken 1857. Grumme grundade sedan flera företag Grumme & Son 1882 några kvarter söderut vid Östgötagatan 42. Vi kan

med säkerhet se att dessa industrilämningar har tillhört Hylín & Co. De stora ugnarna som framkom har med tillverkningen av tvål, såpa och parfym att göra, vilket sedan Grumme & Son snabbt skulle bli ledande i (Ring 1894–1907; figur 12).

REFERENSER

Litteratur

EKMAN, T. 2018. *Nytt på Katarina kyrkogård, arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. RAÄ-nr Stockholm 103:1, Södermalm 7:24, Stockholms stad Uppland. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.* Arkeologgruppen AB, rapport 2018:52.

EKMAN, T. 2021. *Ett schakt i Kapellgränd. L2015:7789, L2015:7779 Södermalm 7:87 Stockholms stad Södermanland. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.* Arkeologgruppen AB, rapport 2021:32.

FENNÖ, H. 2001. *Tjärhovsgatan, Åsögatan, Bengt Ekehjelmogatan. Stockholms stad, Södermalm, RAÄ 103. Arkeologisk undersökning SR 282.* Arkeologiska rapporter 2006:5, Stockholms stadsmuseum.

KOCKUM, J. 2019. *Borrprover i Götgatan. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i fornlämning L2015:7789 (RAÄ Stockholm 103:1), i Götgatan inom fastigheterna Södermalm 7:87 och 8:1, Stockholms stad. Rapporter från Arkeologikonsult 2019:3299.*

KOCKUM, J. 2020. *Schaktningsövervakning i Folkungagatan, Södermalm 7:87. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fornlämning L 2015:7789 (RAÄ-nr Stockholm 103:11) inom fastigheten Södermalm 7:87, Stockholm kommun och län. Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3405.*

LARSSON, S. 2020. *Östgötagatan 25 – Södermalm. L2015:7789 och L2015:7779 Södermalm 7:87 Stockholms stad Södermanland. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.* Arkeologgruppen AB, rapport 2020:63.

MONTÉN, R. 2018. *Vägvisare i 1670-talets Södermalm. Johan Olofsson Holm 1674 & 1679.* Lidingö.

RING, H. A. 1894–1907. *Sveriges industrier – dess stormän och befrämjare.* Stockholm, Eklund.

TJERNELD, S. 1988. *Stockholmsliv: hur vi bott, arbetat och roat oss under 100 år.* Bd II:4, Götgatan, kring Katarina kyrka, Stigberget och Hammarby sjö. Stockholm, Norstedt.

WÄNDESJÖ, J. 2007. *Kv Droskhästen. Stockholm stad, Södermalm, RAÄ 103. Arkeologisk rapportsammanställning SR 1084.* Stockholms Stadsmuseum.

Digitala källor

KULTURMILJÖREGISTRET (KMR)
Riksantikvarieämbetets söktjänst (Fornsök) med alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige
<https://app.raa.se/open/fornsok/>

DIGITALA STADSMUSEET, SÄRSKILDA SAMLINGAR
Sökord: Kvarteret Droskhästen, sid. 020, Gråark
Unikt dokument ID: graark_10009609
Sökdatum: 2023-07-27
[https://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotowebl/archives/5013-S%C3%A4rskilda-samlingar-\(Gr%C3%A5ark-mm\)/Gr%C3%A5ark/10/10009609.jpg.info](https://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotowebl/archives/5013-S%C3%A4rskilda-samlingar-(Gr%C3%A5ark-mm)/Gr%C3%A5ark/10/10009609.jpg.info)

DIGITALA STADSMUSEET, SÄRSKILDA SAMLINGAR
Sökord: Kvarteret Droskhästen, originalsamlingen, sid. 012, Gråark
Unikt dokument ID: graark_10002546
Sökdatum: 2023-07-27
[https://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotowebl/archives/5013-S%C3%A4rskilda-samlingar-\(Gr%C3%A5ark-mm\)/Gr%C3%A5ark/3/10002546.jpg.info](https://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotowebl/archives/5013-S%C3%A4rskilda-samlingar-(Gr%C3%A5ark-mm)/Gr%C3%A5ark/3/10002546.jpg.info)

DIGITALA STADSMUSEET, SÄRSKILDA SAMLINGAR
Sökord: Kvarteret Droskhästen, sid. 022, Gråark
Unikt dokument ID: graark_10009611
Sökdatum: 2023-07-27
[https://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotowebl/archives/5013-S%C3%A4rskilda-samlingar-\(Gr%C3%A5ark-mm\)/Gr%C3%A5ark/10/10009611.jpg.info](https://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotowebl/archives/5013-S%C3%A4rskilda-samlingar-(Gr%C3%A5ark-mm)/Gr%C3%A5ark/10/10009611.jpg.info)

SIGNATURER.SE, PORSLIN & KERAMIK

– STÄMPLAR OCH SIGNATURER

Sökord: Höganäs keramik

Artikel: Höganäsbolaget 1797–

<https://www.signaturer.se/Sverige/hoganasbolaget.htm>

STADSARKEOLOGISKT REGISTER FÖR STOCKHOLM

Det stadsarkeologiska registret (SR) innehåller uppgifter om undersökningar och observationer i Stockholm från sent 1800-tal fram till och med 2016

<https://stadsarkeologisktregister.stockholm.se/register?limit=24>

Personliga meddelanden

GEORG HAGGREN

Professor vid Åbo universitet

Muntlig kontakt, mars 2023

Kartor

Lantmäteristyrelsens arkiv

Stadsplan över Södermalm

Upphovsman: Okänd

Skapad: 1636

Objekt-ID: A99-1:4 Stadsplan över Södermalm

1636 Stockholms stad, Stockholms län

Stockholms stadsarkiv

1885 år karta, blad 4 (Lundgren)

Upphovsman: Lundgren, A.R., Markman, Herman

Skapad: 1883–1885

Objekt-ID: Stockholms stadsarkivs kartsamling NS

442, SE/SSA/0234/J 4 A:12 Atlas öfver Stockholm

upprättad och utgifen af A. R. Lundgren år 1885,

(Karta i 13 blad) Kartblad 4.

BILAGA 1. KONTEXTER

Kontext- nr	Typ	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning
100	Raseringslager	40x2,2	1	Större raseringslager vilket framkom direkt under dagens marknivå i hela schaktet. Lagret bestod av större mängder tegel och krossat tegel med murbruk. Direkt under framkom tre större tegelkonstruktioner med tillhörande ugnar och lager.
101	Tegelkonstruktion	4,8x2,1	1	Större tegelkonstruktion som framkom längs med schaktets norra del, med tillhörande ugnar och lager. Fortsätter in under schaktbegränsning i norr. I väst sitter konstruktionen ihop med en större kraftig ugnskonstruktion 107.
102	Tegelkonstruktion	5,4x1,5	1	Större tegelkonstruktion som framkom längs med schaktets västra del, med tillhörande ugnar och lager. Avgrävd längst i söder och i väst av en stående mur.
103	Stenkonstruktion	1x1	1	Större fundamentsten som framkom direkt mot befintlig husfasad, i det nordöstra hörnet, stenen bör ha varit ett fundament. Direkt väst om denna sten framkom tegelkonstruktion 101 och öst om stenen bestod massorna enbart av raseringsmassor.
104	Stenkonstruktion	1,2x0,8	-	Fundamentsten som framkom i schaktets nordvästra hörn. Bestod av två stenar på rad i nordlig riktning, norra stenen något mindre, mellan tegelkonstruktion 101 och ugnskonstruktion 107.
105	Stenkonstruktion	1x1	1	Fundamentstenar som framkom i schaktets västra del, trolig del av hörnfundament. Bestod av två större stenar mellan ugnskonstruktion 107 och 108.
106	Ugnskonstruktion	1,6x0,8	0,5	Ugnskonstruktion som framkom i botten av tegelkonstruktion 101. Hade en murad ram av eldfast tegel samt en nedgjutning i botten på 0,3x0,3 meter i diameter, bör haft funktion för någon form av uppsamling av restprodukt. Tydlig indikation till att det har eldats kraftigt på plats. Golvytan var slät.
107	Ugnskonstruktion	3x2,5	2	Större kraftig, murad och djup sfärisk tegelugn med en diameter på cirka 3 meter. Kunde ej undersökas i sin helhet då konstruktionen fortsatte utanför schaktbegränsning. Tegelugnen var cirka 2 meter hög och hade ett ugnsgaller i botten. Från gallret var det ytterligare ca 0,5 meter ner till botten. Ugnskonstruktionen har varit belägen i byggnadens nordvästra hörn mellan fundamentstenar 104 och 105 och taket till ugnen har högst troligt rasat in, bör varit rund ugnskonstruktion.
108	Ugnskonstruktion	2,3x1,5	2	Större tegelugnskonstruktion som framkom direkt söder och intill fundamentstenar 105. Konstruktionen var rektangulär karformad i botten och halvsfärisk formad i dess övre del. Vid den rektangulära delen har det legat ett ugnsgaller i järn. Under gallret var ett djup på cirka 0,4 meter. Framför ugnen i nivå med gallret framkom ett lagt golv 115 i tegel.
109	Ugnskonstruktion	0,7x0,6	0,3	Bränd yta direkt söder om ugnskonstruktion 108 i tegelkonstruktion 102. Hör högst troligt ihop med ugnskonstruktion 108.
110	Ugnskonstruktion	1,8x1,2	0,4	Trolig rektangulär ugnskonstruktion i tegelkonstruktion 102, bör ha koppling med ugnskonstruktion 108. Avgrävd längst söderut och består av murade väggar, cirka 0,5 meter höga, med en ram av eldfast tegel längst med väggarna, golvytan var även den av tegel. Med tanke på den sotningsgrad som var på teglet kan även golvytan ha varit av eldfast tegel. Snarlik ugnskonstruktion 106 förutom golvytan och de uppsamlingshåll som fanns i hörnet av ugn 106.
111	Brandlager	2,5x0,8	0,1	Luckert tjockt brand/brukningslager ovan golvytan vid ugnskonstruktion 106. Trolig rest av avfall från eldning vid ugn.
112	Ugnsbotten	1,4x0,7	-	Golvya i ugnskonstruktion 106. Slät golvya, under framkom en tegellagd yta.
	Brandlager	3x3	0,5	Tjockare rester av brukningslager i ugnskonstruktion 107. Lagret vart blandat av tegelrester från ugnskonstruktionens tak och väggar.
114	Ugnsbotten	-	-	Golvya i ugnskonstruktion 107. Bestod av murat tegel, i mitten av golvet framträdde ett ugnsgaller (123), under gallret fanns ett utrymme som var minst 0,5 meter djupt. Trolig plats för kraftig eldstad (121).
115	Tegelgolv	-	-	Tegelgolvparti framför tegelugn 108. Framkom precis framför ugnskonstruktionen.
116	Ugnsbotten	-	-	Möjlig ugnsbotten. Tolkats som ugnsbotten baserat på den bränningsgrad samt den mängd sot som var på teglet. Fanns indikation till en murad vägg mot botten.
117	Brandlager	-	-	Tjockt brandlager/brukningslager i ugnskonstruktion 108. Lagret var upp mot 1 meter tjockt blandat av raseringsmassor med tegel mot toppen av lagret. Lagret fortsatte ner till ugnskonstruktionens botten som var rektangulärt och karformat samt med välvda kanter i botten. Lagret innehöll precis som övriga brandpåverkade lager på ytan, mycket sot och kol.

Bilaga 1. Kontexter, forts.

Kontext- nr	Typ	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning
118	Brandlager	-	-	Brandlager som framkom vid den södra ugnskonstruktionen 110. Lagret cirka 0,1 meter tjockt och innehöll mycket sot och kol. Under framkom ett lagt tegelgolv trolig ugnsbotten.
119	Ugnsbotten	-	-	Lagt tegelgolv i ugnskonstruktion 110, teglet var väldigt sotigt.
120	Brännyta	-	-	Runt hål i ugnskonstruktion 106 nordvästra hörn. Hålet var ca 0,3 meter djupt och fyllt med lager 111, botten på hålet var extremt sotigt och fett. Uppsamlingsutrymme?
121	Brännyta	-	-	Kvadratisk hål/grop centralt i ugnskonstruktion 107. Hålet var ca 0,5 meter djupt och fyllt med lager 113, botten på hålet var extremt sotigt och fett. Högst trolig bränningsyta i ugnskonstruktion.
122	Brännyta	-	-	Rektangulärt hål/grop centralt i ugnskonstruktion 108. Hålet var ca 0,4 meter djupt och fyllt med lager 117, botten på hålet var extremt sotigt och fettigt. Trolig bränningsyta.
123	Ugngaller	-	-	Intakt ugngaller som låg ovan tegelgolv 114 och ovan bränningsgrop 121.
124	Ugngaller	-	-	Ugngaller som bör ha legat ovan tegelgolv 115 och ovan bränningsgrop 122. Var enbart vid eldplatsens västra del som gallret var intakt.
125	Brandlager	2 (i längd)	0,1	Brandlager som framkom i sektionen i det östra schaktets schaktvägg. Ej undersökt då det framkom i sektionen, lagret fortsätter utanför schaktet åt öst. Framkom fynd av glas.

BILAGA 2. FYND

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrad (X)
100:1:1	Flaska	Flaska	Glas	Botten, buk	1		291	Större brun flaska.	X
100:1:2	Flaska	Flaska	Glas	Botten, buk	1		31	Fragment brun botten och bukdel.	X
100:1:3	Flaska	Flaska	Glas	Buk	1		40	Mörkgrön bukdel till större flaska.	X
100:1:4	Byggnadsdel	Fönsterglas	Glas	Fragment	1		1		X
100:1:5	Flaska	Flaska	Glas	Buk	7		58	Fragment brun flaska med stämpel, tre stjärnor, H och texten liter.	X
100:1:6	Flaska	Flaska	Glas	Botten, buk, hals	59		762	Fragment av ölbutejler utan stämpel.	X
100:1:7	Flaska	Flaska	Glas	Botten	5		152	Botten ölbutejli med stämpeln Årnäs glasbruk.	X
100:1:8	Byggnadsdel	Fönsterglas	Glas	Botten	4		124	Kraftigt genomskinnligt glas, industrifönster.	X
100:1:9	Byggnadsdel	Fönsterglas	Glas	Botten	3		8	Genomskinnligt fönsterglas.	X
100:1:10	Husegeråd	Vinglas	Glas	Fot	1		52	Kraftig genomskinnlig vinglasfot.	X
100:1:11	Flaska	Flaska	Glas	Buk, botten	6		18	Ljusgrön, turkos fragment av flaskor.	X
100:1:12	Flaska	Flaska	Glas	Buk, botten, hals	7		45	Genomskinnligt flaskfragment. Relief på ena bukfragmentet.	X
100:1:13	Obestämt	Fragment	Glas		4		4	Genomskinnlig fragment.	X
100:1:14	Husegeråd	Flaska	Glas	Buk	3		30	Genomskinnlig bukfragment parfymflaska.	X
100:1:15	Byggnadsdel	Spik	Järn		13		240		X
100:1:16	Byggnadsdel	Spik	Järn		2		140	Taknock spik.	X
100:1:17	Hantverksavfall	Verktyg	Järn		1		290	Kraftigt redskapverktyg, tudeled med finare tunna böjda slutänder, oklar funktion.	X
100:1:18	Husegeråd	Kork	Koppar		1		4	Körk till flaska i koppar.	X
100:1:19	Byggnadsdel	Taktegel	Tegel		1		1000	Kraftigt svartglaserat taktegel med klack.	X
100:1:20	Byggnadsdel	Taktegel	Tegel		8		893	Fragment av svartglaserat taktegel.	X
100:1:21	Byggnadsdel	Tegel	Tegel	Spis	1			Eldfast gultegel med rak stämpeln Höganäs och signatur BT.	X
100:1:22	Kakelugn	Listisims	Kakel	List	1		111	Grönglaserad listisims tillhörande kakelugn. Datering 1700-tal.	X
100:1:23	Kakelugn	Rumpkakel	Kakel	Rump	1		56	Fragment av rump, Brunglaserat. Datering 1700-tal.	X
100:1:24	Kärl, flintgods	Fat	Keramik	Botten	1		5	Vitglaserad fragment av ett fat. Datering 1800-tal.	X
100:1:25	Kärl, rödgods	Krus	Keramik	Buk	1		5	Sekundärbränt rödgods.	X
100:1:26	Kärl, porslin	Fragment	Keramik		2		12	Fragment.	X

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 2. Fyndtabell, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ sakord	Föremåls- typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrad (X)
111:1.1	Husegeråd	Flaska	Glas	Buk, hals	3		46	Fragment av parfymflaska, genomskinlig.	X
111:1.2	Husegeråd	Flaska	Glas	Buk	1		2	Genomskinlig mönstrad växormerad med sigill. Brottet skär precis sista bokstaven, möjligen Q med ett litet nedsänkt R i cirkel, i slutet. Registrerat varumärke symbol. Datering tidigt 1900-tal.	X
111:1.3	Kärl, fajans	Karaff	Keramik	Hank	1		5	Spjälkad hank till karaff, ljusblå med blå dekor. Datering 1700-tal.	X
113:1.1	Husegeråd	Flaska	Glas	Kork	1		13	Genomskinlig glaskork till parfymflaska alternativt medicinflaska. Rektangulär sipad knopp med fasade kanter, små bubblor i knoppen. Tjock kork 150 mm i diameter. Datering sent 1800-tal.	X
113:1.2	Husegeråd	Flaska	Glas	Botten, buk	1		82	Turkos parfymflaska/medicinflaska intakt botten, buk av kvadratiska kanter olika fjöklekar på buakens kanter. Datering sent 1800-tal till tidigt 1900-tal.	X
113:1.3	Kärl, porslin	Burk	Keramik	Lock	1		25	Lock för porslinsburk. Datering sent 1800-tal till tidigt 1900-tal.	X
117:1.1	Husegeråd	Flaska	Glas	Kork	1		20	Genomskinlig glaskork till parfymflaska. Rundad knopp med små bubblor. Datering sent 1800-tal.	X
117:1.2	Husegeråd	Flaska	Glas	Hals, myning	1		16	Genomskinlig hals tillhörande parfymflaska. Datering sent 1800-tal.	X
117:1.3	Kärl, porslin	Fat/skål	Keramik	Botten	1		135	Tvåköpp i porslin. Datering sent 1800-tal till tidigt 1900-tal.	X
117:1.4	Kärl, porslin	Skål	Keramik	Buk, botten	1		10	Fragment av tvåköpp, identisk med F117:1.3. Datering sent 1800-tal till tidigt 1900-tal.	X
118:1.1	Kärl, flintgods	Fat	Keramik	Botten, bräm	1	3	12	Flintgods vit med grönmålac orientalsk dekor. Datering 1800-tal.	X
125:1.1	Husegeråd	Flaska	Glas	Myning, hals, buk	1		34	Övre delen av genomskinlig parfymflaska med hals och myning. Halsen 250 mm i diameter med gängor för skruvkork. Buken har raka kanter.	X

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3626